

въ Берлинъ — по композиция; театраленъ капелмайсторъ въ Бърио, Теплицъ, Майнцъ, а също и въ Берлинъ, където сега живее като оперетенъ компонистъ. Следъ няколко творби сериозна музика (увертюра къмъ „Животътъ единъ сънь“ — Грилперцеръ), 1 цигулкава соната, серенада за струненъ оркестъръ) преминава къмъ сцената, пишейки опера „Коломбина“ (1904), комическата опера — „Черниятъ мъжъ“, а после — редица оперети, отначало въ Офенбаховски духъ, по-късно въ модеренъ тактъв: „Веселитъ нибелунги“, „Къмъ индийската вдовица“, „Валсовъ сънь“, „Храбриятъ войникъ“, „Малката приятелка“, „Танцъ за любовта“, „Перлитъ на Клеопатра“, „Последниятъ валсъ“ и др.

Щраусъ, Рихардъ — Strauß, Richard — най-видния между съвременитъ (живи) компонисти, род. 11 юний 1864 въ Мюнхенъ — като синъ на валдхорниста (кралски камермузикарь) Францъ Щ.; ученикъ на капелмайсторъ Ф. Майеръ и Бено Валтеръ въ Мюнхенъ, 1885 — херцогски помощникъ-диригентъ въ Майнингенската капела — покрай Бюловъ, когото замества следъ напушането на мѣстото първи диригентъ, на следната година е трети капелмайсторъ въ Мюнхенската опера; 1889—94 — дворцовъ капелмайсторъ въ Ваймаръ, следъ това такъвъ пакъ въ Мюнхенъ, 1898 е капелмайсторъ въ Берлинската кралска опера, и професоръ въ висшитъ композиционни класове въ Кралската висша музикална школа (1917—19), следъ което отива въ Виена, като директоръ на държавната опера (заедно съ Фр. Шалкъ) и диригентъ; отъ 1924 — контракуванъ такъвъ за 100 дирижирания до 1 ян. 1931. Щ. има постоянното си мѣстожителство въ Виена, и гостува като диригентъ — концертенъ и оперенъ — на всички голѣми музикални центрове въ Европа, дирижирайки предимно собствени симфонически и оперни творби. Щ. се смѣта за родоначалникъ на модерната музика — нейна изходна точка. Започналъ да твори въ класически стилъ въ областта на симфоническата музика, той скоро сжисва съ него, става последователъ на Листъ, като програменъ симфоникъ — съ свои

хармонични и други изразни сръдства, създава нови акордови комбинации, които предаватъ особна мощностъ на неговитъ хармонии. Поради новитъ изразни сръдства — получаватъ се и съответни нови фор-

Рихардъ Щраусъ

ми. Кжси теми, внезапни модуляции, богата полифония и рѣзки контрасти сж характерни за неговата композиционна техника. При симфоничнитъ поеми на Щ. — духътъ и звучността стоятъ надъ чувството и съдържанието. „Саломе“ и „Електра“ — двѣтъ най-важни сценически творби на Щ., сж написани въ импресионистично-изобразителенъ музикаленъ стилъ, при необикновена изтънченостъ на чувството за музикалнитъ цвѣтове, на майсторството за звукова характеристика и тоново описание. Съ „Жената безъ сѣнка“ Щ. създава модерната „оркестрова опера“. Основната тема на неговитъ симфонични и оперни творби е еротичната любовъ — въ всичкитъ нейни видове и прояви, която той — чрезъ чувство и интелектъ — третира съ едно високо майсторство — за създаване творения съ висока художественостъ. „Саломе“ и „Електра“ оставатъ най-завършенитъ творения